

4

Liet
Apr
F.N

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS
VALKAS APRIŅKA KOMITEJA

PA - 59.fonds

VĒSTURISKĀ IZZIŅA
1917.g.-1919.g. maijs

1917.g. jūnijā Latvijas Sociāldemokrātijas (LSD) Vidienas organizācija sadalījās un tās daži partijas rajoni apvienojās LSD Valkas-Rūjienas organizācijā ar centru Valkā.¹

Organizācijas pamatsūniņa bija pulciņš, pulciņi apvienojās rajonos, ti rajonu organizācijās, rajoni - LSD Valkas-Rūjienas organizācijā.

Tajā ietilpa sekojošie rajoni²:

- Augstrozes,
- Gaujienas,
- Apes,
- Ipiķu,
- Mazsalacas,
- Naukšēnu,
- Rūjienas,
- Strenču,
- Valkas.

1918.g. februārī sākoties vācu okupācijai LSD Valkas-Rūjienas organizācija pārtrauca darbību, tās rajoni tika pievienoti LSD Vidienas organizācijai.

1918.g. decembrī - 1919.g. janvārī Latvijā tika nodibināta padomju vara.

Pamatojoties uz Latvijas Komunistiskās partijas (LKP) VI kongresa (notika 1919.g. no 1. līdz 6. martam) lēmumu, atbilstoši jaunajam Latvijas Sociālistiskās Padomju Republikas administratīvi teritoriālajam iedalījumam tika dibinātas LKP apriņķu organizācijas. Sadaloties LSD Vidienas organizācijai, 1919.g. 26. martā notika LKP Valkas apriņķa konference, kura nodibināja LKP Valkas apriņķa organizāciju ar centru Smiltēnē.³

1) Latvijā Komunistiskā partija Oktobra revolūcijā 1917.g. Dokumenti un materiāli.-Rīga, 1957.-600.lpp.

2) Turpat

3) LVA, PA-59.f., 1.apr., 1.l., 2., 6.o.p. un 7.lp.

LKP Valkas apriņķa organizācijas darbību vadīja apriņķa komiteja, kuru ievēlēja apriņķa konference.

Pulciņi veidojās darba vietās, ja tur strādāja ne mazāk kā 3 partijas biedru. Laukos pulciņi veidojās pagastos.

Rajonu darbību vadīja rajona biedru kopsapulce. Kārtējās darbības veikšanai biedru kopsapulce ievēlēja rajona komiteju LKP Valkas apriņķa organizācijā ietilpa sekojošie rajoni:⁴

- Apes (PA-170.fonds),
- Blomes (PA-167.fonds),
- Bilskas,
- Ēveles,
- Gaujienas,
- Kārķu,
- Smiltenes (PA-168.fonds),
- Strenču, (PA-169.fonds),
- Trikātes.

1919.g. 4.maijā Apes rajons tika pievienots jaunizveidotajai LKP Alūksnes apriņķa organizācijai⁵.

Pie LKP Valkas apriņķa komitejas darbojās propagandistu koleģija.

1919.g. maijā latviešu un vācu karaspēki pārgāja uzbrukumā, ieņēma Rīgu un drīz Padomju Latvijas armija atstāja Vidzemi. Tāpēc LKP Valkas apriņķa komiteja 1919.g. maijā pārtrauca savu darbību.

x x

x

Latvijas Valsts arhīva (LVA) Sociālpolitisko dokumentu nodaļā ir sekojošie LKP Valkas apriņķa organizācijas rajonu komiteju fondi:

PA - 167. fonds - LKP VALKAS APRIŅĶA ORGANIZĀCIJAS
BLOMES RAJONA KOMITEJA

1918.gadā pastāvēja LSD Vidienes organizācijas Blomes rajons ar komiteju priekšgalā, taču tai nebija sakaru ar LSD Vidienes

4) LVA, PA-59.f., 1.apr., 1.l., 2.un3.lp; 2.l., 3.lp.

5) LVA, PA-63.f., 1.apr., 1.l., 1.lp.

komiteju⁶, 1919.g. janvārī rajons legalizējās⁷ un 1919.g. 20.februārī Vidienes komiteja apstiprināja Blomes rajonu LSD Vidienes organizācijas sastāvā⁸. No 1919.g. marta darbojās patstāvīgi, kā LKP Blomes rajona organizācija. 1919.g. 26. martā Blomes rajons tika pievienots h jaunizveidotajai LKP Valkas apriņķa organizācijai. Līdz ar Padomju Latvijas armijas atkāpšanos no Vidzemes 1919.g. maijā komiteja pārtrauca savu darbību.

PA - 168. fonds - LKP VALKAS APRIŅĶA ORGANIZĀCIJAS
SMILTENES RAJONA KOMITEJA

1917.g. 6. maijā tika apstiprināts LSD Vidienes organizācijas Smiltenes rajons⁹ ar komiteju priekšgalā. 1918.g. februārī sākoties vācu okupācijai rajons pārtrauca darbību un atkal to atjaunoja septembrī, kad rajons legalizējās.¹⁰ No 1919.g. marta darbojās patstāvīgi, kā LKP Smiltenes rajona organizācija. 1919.g. 26. martā Smiltenes rajons tika pievienots jaunizveidotajai LKP Valkas apriņķa organizācijai. Līdz ar Padomju Latvijas armijas atkāpšanos no Vidzemes 1919.g. maijā komiteja pārtrauca savu darbību.

PA - 169. fonds - LKP VALKAS APRIŅĶA ORGANIZĀCIJAS
STRENČU RAJONA KOMITEJA

1917.g. 6. maijā tika apstiprināts LSD Vidienes organizācijas Strenču rajons¹¹ ar komiteju priekšgalā. No 1917.g. jūnija līdz 1918.g. februārim - LSD Valkas-Rūjienas organizācijas sastāvā. 1918.g. februārī sākoties vācu okupācijai rajons pārtrauca savu darbību (šajā laikā darbojās tikai 4 biedri)¹² un atjaunoja to 1918.g. decembrī.¹³ No 1919.g. marta darbojās patstāvīgi, kā LKP Strenču rajona organizācija. 1919.g. 26. martā Strenču rajons tika pievienots jaunizveidotajai LKP Valkas apriņķa organizācijai.

- 6) LVA, PA-6.f., 1.apr., 4.l., 12.o.p.lp.
- 7) Turpat, PA-167.f., 1.apr., 2.l., 1.o.p.lp.
- 8) Turpat, PA-6.f., 1.apr., 4.l., 13.lp.
- 9) Turpat, 1.l., 3.o.p.lp.
- 10) Turpat, 3.l., 7.lp. un PA-59.f., 1.apr., 1.l., 2.lp.
- 11) LVA, PA-6.f., 1.apr., 1.l., 3.o.p.lp.
- 12) Turpat, PA-59.f., 1.apr., 1.l., 3.lp.
- 13) Turpat, 11.l., 1.lp.

Līdz ar Padomju Latvijas armijas atkāpšanos no Vidzemes 1919.g. maijā komiteja pārtrauca savu darbību.

PA - 171. fonds - JĒRCĒNU LKP PULCIŅŠ. (LKP VALKAS APRIŅĀ ORGANIZĀCIJAS STREŅČU RAJONS).

1919.g. 25. janvārī tika nodibināts LSD Vidienes organizācijas Ērgemes rajona Jērcēnu pulciņš.¹⁴

No 1919.g. marta sākuma pulciņš bija LKP Strenču rajona sastāvā (šajā laikā rajons darbojās patstāvīgi kā partijas rajona organizācija). 1919.g. 26. martā LKP Strenču rajona Jērcēnu pulciņš tika pievienots jaunizveidotajai LKP Valkas apriņķa organizācijai.¹⁵ Līdz ar Padomju Latvijas armijas atkāpšanos no Vidzemes 1919.g. maijā Jērcēnu pulciņš pārtrauca savu darbību.

PA - 562. fonds - II LSD PULCIŅŠ. (LSD VALKAS-RŪJIENAS ORGANIZĀCIJAS GAUJIENAS RAJONS);

LSD Valkas-Rūjienas organizācijas sastāvā darbojās Gaujienas rajona II pulciņš. Saglabājušies pulciņa dokumentā neatļauj noteikt tā darbības precīzus datus. Pulciņa darbība tiek datēta pēc Valkas-Rūjienas organizācijas darbības, t.i. 1917.g.jūnijs-1918.g. februāris.

PA - 644. fonds - LSD VIDIENAS ORGANIZĀCIJAS VALKAS RAJONA KOMITEJA

1917.g. aprīlī tika nodibināts LSD Vidienes organizācijas Valkas rajons¹⁶ ar komiteju priekšgalā. No 1917.g. jūnija līdz 1918.g. februārim - LSD Valkas-Rūjienas organizācijas sastāvā. 1918.g. februārī sākoties vācu okupācijai LSD Valkas-Rūjienas organizācija tika likvidēta un Valkas rajonu ar nosaukumu "Dienas" rajons¹⁷ pievienoja LSD Vidienes organizācijai, kas šajā laikā darbojās LSD Vidzemes koporganizācijas¹⁸ sastāvā. 1918.g.decembri

14) LVA, PA-171.f., 1.apr., 1.l., 3.lp.

15) LVA, PA-59.f., 1.apr., 2.l., 3.lp.

16) LKP Oktobra revolūcijā 1917.g. Dokumenti un materiāli-51.-52.lpp.

17) Latvijas Komunistiskā partija 1918. un 1919.gadā. Dokumenti un materiāli.-Rīga, 1958.-97.lpp.

18) Sk.LSD Vidzemes koporganizācijas centra(PA-85.fonds) Vēsturisko izziņu

LSD Valkas rajona komiteja legalizējās.¹⁹ No 1919.g. janvāra -
LSD Vidienes organizācijas sastāvā. Līdz ar LKP Valkas apriņķa
organizācijas nodibināšanu 1919.g. martā Valkas rajonu likvidēja.

Galvenā fondu glabātāja
nodaļas l.kat.arhiviste

T.Jakovļeva

J.
30.09.93

Detas nolikuma un izstrādes materiāli

Lapu Nr.

19) LKP 1918. un 1919.gadā. Dokumenti un materiāli.-214.-216.lpp.